สภาพชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

The Professional Learning Community in Educational Institutions Perceived by Teachers Opinions Under Kanchanaburi Primary Educational Service Area 3

อัญชลี ทองประสพ[1], พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์[2]
Anchalee Thongprasop, Pongsak Ruamchomrat

Received: May 22, 2021 Revised: June 15, 2021 Accepted: June 16, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาและ 2) เปรียบเทียบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำนวน 277 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 0.67–1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.957 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก พบว่ามีระดับการปฏิบัติมากเรียงตามลำดับ คือ ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพด้านชุมชนกัลยาณมิตร ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ด้านวิสัยทัศน์ร่วม และด้านภาวะผู้นำร่วม ตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง

คำสำคัญ: ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, ความคิดเห็นของครู

---

[1] นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา, หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
e-mail: sujitra0542518@kru.ac.th

[2] อาจารย์ ดร., ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Abstract

The purposes of this research were 1) to study professional learning community in educational institutions and 2) to compare professional learning community in educational institutions perceived by teachers' opinions under Primary Educational Service Area Office of Kanchanaburi Area 3 classified by sizes of educational institutions. The examples used for this research were 277 teachers under Primary Educational Service Area Office of Kanchanaburi Area 3 by the method of stratified sampling. The tool used for the research was 5-level rating scale questionnaire with content validity between 0.67 – 1.00 and reliability at 0.95. The data was collected by statistics which were percentage, mean, standard deviation, One-Way ANOVA analysis and test of difference of pairwise average based on Scheffe's method with statistical significance at .05.

The results showed that: 1) the professional learning community in educational institutions perceived by teachers' opinions under Primary Educational Service Area Office of Kanchanaburi Area 3 was overall at a high level in operation and respectively found a high level considering from each aspect as follows: collaborative teamwork, learning and professional development caring community, supportive structure for community, shared vision, andshared leadership, 2) the comparison of professional learning community in educational institutions perceived by teachers' opinions under Primary Educational Service Area Office of Kanchanaburi Area 3 classified by sizes of educational institutions, in overall, was statistically significant difference as the administrators of large-sized educational institutions were more operative than the medium-sized educational institutions.

Keywords: Professional Learning Community, Teachers' Opinions

บทนำ

การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพนั้นจะต้องประกอบด้วยหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนครูและบุคลากรทางการศึกษาและระบบการบริหารจัดการซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญกล่าวคือ หลักสูตรจะต้องมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่นและมีความเป็นสากลทัดเทียม มาตรฐานโลกมีเนื้อหาที่จำเป็นต่อการเรียนรู้โลกปัจจุบันและอนาคตเปิดโอกาสให้ชุมชนหรือสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดและพัฒนาหลักสูตรให้ยืดหยุ่นและหลากหลาย กับสภาพความเป็นอยู่ที่เป็นจริงของชุมชนหรือสังคม กระบวนการเรียนการสอน จะต้องเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยมุ่งเน้นการค้นคว้าสร้างความรู้ร่วมกับผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนร่วมประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง กิจกรรมและสื่อการเรียนสอดคล้องและสัมพันธ์กันส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถของผู้เรียน แต่ละคนบทเรียนต้องท้าทายทางปัญญาคำถามต่างๆ ต้องพัฒนาทักษะ การคิดอารมณ์และความรู้สึกให้โอกาสในการแสดงออกอย่างอิสระมีความคาดหวัง ความเป็นเลิศของนักเรียนร่วมกันทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียนและครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 14)

ตามนโยบายรัฐบาลปัจจุบันของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ในปี พ.ศ. 2559 ครอบคลุมทั้งในส่วนที่กำหนดการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในนโยบายการศึกษา โดยตรง ข้อเสนอในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) และนโยบายของรัฐมนตรีว่า การกระทรวงศึกษาธิการ มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบโดยปฏิรูปโครงสร้างและการ บริหารจัดการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และระดมทรัพยากรเพื่อการปรับปรุง การบริหารจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา พัฒนาครูพัฒนา ระบบการคัดเลือกเข้าสู่มหาวิทยาลัย พัฒนาหลักสูตร รวมทั้งปรับหลักสูตรวิชาแกนหลักรวมถึงวิชาประวัติศาสตร์ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน พัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์ ปรับบทบาทการศึกษานอกโรงเรียนเป็นสำนักงานการศึกษาตลอดชีวิต และจัดให้มีศูนย์การศึกษาตลอดชีวิต เพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, หน้า 2) ตลอดจนส่งเสริมการกระจายอำนาจให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายคุณภาพการศึกษา และการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นคุณธรรม จะเห็นได้ว่ามีการนำ ไปสู่การเปลี่ยนแปลงการพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ที่เป็นผู้อำนวยการ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นวิชาชีพมีคุณค่ามีระบบ กระบวนการผลิตและพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง สามารถดึงดูดคนเก่งและดีมีใจรักมาเป็นครูมีปริมาณเพียงพอ และสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องมีสภาวิชาชีพที่เข้มแข็ง บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี (ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม, 2553, หน้า 2)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ PLC มีพื้นฐานมาจากภาคธุรกิจเกี่ยวกับความสามารถขององค์กรในการเรียนรู้ กล่าวได้ว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเกิดจากการประยุกต์แนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ ประยุกต์สู่โรงเรียนแห่งการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามการบริหารองค์กรโรงเรียนโดยทั่วไป ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดการบริหารอุตสาหกรรมหรือวิทยาศาสตร์การจัดการในตอนต้นยุคศตวรรษที่ 20 ที่อธิบายการจัดองค์กรแบ่งตามหน้าที่โดยมีการจัด การทั้งการวางแผนการจัดองค์กรการบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม ทอมสัน และคณะ (Thompson, et al., 2004) ยังกล่าวว่า การมุ่งเน้นการฝึกอบรมด้านเทคนิควิธีการทำงานมากกว่าการเรียนรู้ในฐานงานจริงเช่นนี้ทำให้การบริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จึงเป็นระบบควบคุมบังคับบัญชาและความสัมพันธ์แบบแนวดิ่ง จึงทำให้เกิดการเรียนรู้และความร่วมมือกันน้อย รวมถึงการแยกส่วนกันทำงาน จนขาดความสามารถในการแก้ปัญหา นอกจากนั้นยังทำให้ลดทอนประสิทธิภาพในการทำงานแบบเปิดใจเรียนรู้ รับฟังเพื่อเปลี่ยนแปลง อีกทั้งการพัฒนาการศึกษาที่มีเป้าหมายสำคัญคือ พัฒนาความเป็นมนุษย์ สอดคล้องกับมาตรา 6 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ปรับปรุง พ.ศ. 2553 นั้นไม่สามารถทำอย่างโดดเดี่ยว แบ่งแยกกันทำ

ครูจะต้องเปลี่ยนบทบาทจากครูผู้สอนเป็นครูฝึก ที่สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 การส่งเสริมการทำงานเป็นเครือข่ายผู้ประกอบวิชาชีพครูจะช่วยให้ การพัฒนาครูและการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้เกิดขึ้นและขับเคลื่อนได้อย่างเป็น รูปธรรม ด้วยการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ (learning space) ของครูในเครือข่าย ให้เกิดการเรียนรู้ ร่วมกัน นอกจากนั้นยังต้องยกระดับทักษะความสามารถของครูและขยายเครือข่ายเกิดเป็น “ชุมชนครูมืออาชีพ” (professional learning community) หรือ “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” (professional learning community: PLC) เพื่อส่งเสริม สนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายทางวิชาชีพ โดยจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่เครือข่ายฯเพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาอย่าง แท้จริง จะเห็นได้ว่า การสร้างเครือข่ายนั้นจะต้องคำนึงเสมอว่า เครือข่ายเป็นกระบวนการพัฒนา ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์มีการเชื่อมโยงด้านการเรียนรู้การลงทุน การบำรุง (ฟูมฟัก) และการรักษาสัมพันธภาพการประสานงานของกลุ่มบุคคล กลุ่มองค์กร หน่วยงาน หรือสถาบัน ที่สมัครใจ ที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสาร หรือทำกิจกรรม ที่เป็นประโยชน์ภายใต้วัตถุประสงค์ หรือ ข้อตกลงอย่างไรอย่างงหนึ่งร่วมกันชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (วิจารณ์ พานิช, 2556, หน้า 15)

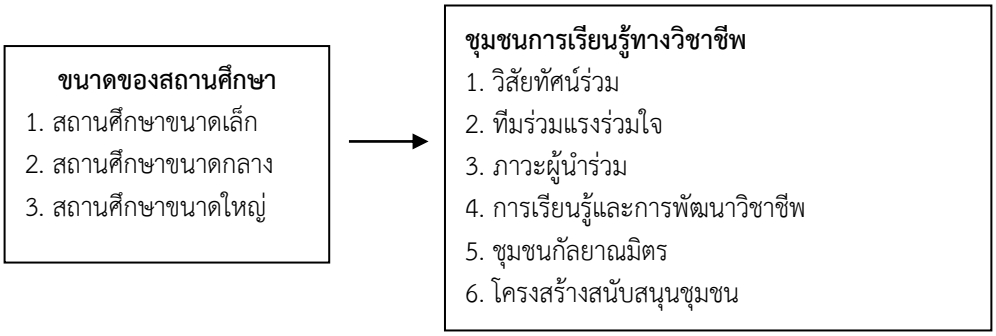
จากเหตุผลและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มาใช้ในการพัฒนาความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอน ให้ครูได้มีโอกาสพบปะ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รวมทั้งกำหนดเป้าหมายและคุณภาพของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ของครูให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่องชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ซึ่งผู้วิจัยอาศัยกรอบแนวคิดของ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในระดับสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, หน้า 26) ได้กำหนดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาไว้ 6 ด้านประกอบด้วย วิสัยทัศน์ร่วม ทีมร่วมแรงร่วมใจ ภาวะผู้นำร่วมการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ชุมชนกัลยาณมิตร โครงสร้างสนับสนุนชุมชน มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพประกอบ

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำนวน 984 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie& Morgan, 1970, pp. 607-610) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นชนิดที่ไม่สัดส่วน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 277 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขนาดของสถานศึกษา ประกอบด้วย

2.1.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก

2.1.2 สถานศึกษาขนาดกลาง

2.1.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ประกอบด้วย

2.2.1 วิสัยทัศน์ร่วม

2.2.2 ทีมร่วมแรงร่วมใจ

2.2.3 ภาวะผู้นำร่วม

2.2.4 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ

2.2.5 ชุมชนกัลยาณมิตร

2.2.6 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ เกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ซึ่งมีทั้งหมด 6 ด้าน

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของคำถาม ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขในข้อบกพร่อง

4.2 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

4.3 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงจากคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วไปทดลองใช้ (tryout) กับครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.957

4.4 ผู้วิจัยนำผลมาพิจารณาปรับปรุง ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

4.5 ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และประสานงานทางโทรศัพท์เก็บแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามโดยตรงที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 277 ชุด ได้กลับคืนมา 277 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้สถิตินำมาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์แจกแจงความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน โดยวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย (mean หรือ $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation หรือ S.D.)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 สรุปผลได้ ดังนี้

ตาราง 1 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวม

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. วิสัยทัศน์ร่วม	3.12	0.69	ปานกลาง
2. ทีมร่วมแรงร่วมใจ	3.94	0.84	มาก

ตาราง 1 (ต่อ)

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
3. ภาวะผู้นำร่วม	3.04	0.58	ปานกลาง
4. การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ	3.87	0.60	มาก
5. ชุมชนกัลยาณมิตร	3.84	0.59	มาก
6. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน	3.80	0.56	มาก
รวมเฉลี่ย	**3.60**	**0.39**	**มาก**

จากตาราง 1 พบว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับการปฏิบัติมากเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ด้านวิสัยทัศน์ร่วม และด้านภาวะผู้นำร่วม

ตาราง 2 การเปรียบเทียบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม

การเปรียบเทียบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู	ขนาดสถานศึกษา						F	Sig.
	เล็ก		กลาง		ใหญ่			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. วิสัยทัศน์ร่วม	3.08	0.84	3.10	0.74	3.19	0.55	5.90**	0.002
2. ทีมร่วมแรงร่วมใจ	4.16	0.54	3.87	0.63	3.78	0.54	4.31*	0.012
3. ภาวะผู้นำ	2.89	0.98	3.07	0.82	3.15	0.78	5.02**	0.008
4. การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ	3.85	0.47	3.76	0.66	3.99	0.52	4.79**	0.009
5. ชุมชนกัลยาณมิตร	3.81	0.40	3.82	0.66	3.89	0.52	0.54	0.581
6. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน	3.86	0.52	3.76	0.67	3.78	0.62	0.58	0.602
รวมเฉลี่ย	3.61	0.29	3.56	0.39	3.63	0.39	5.43**	0.005

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 2 พบว่าการเปรียบเทียบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม มี

ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านภาวะผู้นำ และด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงทำการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ่ สรุปผลได้ ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ระหว่างสถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดกลาง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติด้านวิสัยทัศน์ร่วมมากกว่าครูในสถานศึกษาขนาดกลาง

2.2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ระหว่างสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ครูในสถานศึกษาขนาดกลางมีการปฏิบัติด้านทีมร่วมแรงร่วมใจมากกว่าครูสถานศึกษาขนาดใหญ่

2.3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ด้านภาวะผู้นำ ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติด้านภาวะผู้นำมากกว่าครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก

2.4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ระหว่างสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ มากกว่าครูในสถานศึกษาขนาดกลาง

2.5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวม ระหว่างสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติโดยภาพรวม มากกว่าครูในสถานศึกษาขนาดกลาง

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีรายการที่ระดับการปฏิบัติมาก คือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ รองลงมาคือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านชุมชนกัลยาณมิตร ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านภาวะผู้นำร่วม และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ สำหรับการปฏิบัติในระดับปานกลาง คือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านวิสัยทัศน์ร่วม และค่านิยมร่วมกัน และการทางานอย่างสร้างสรรค์ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการรวมตัวกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเพื่อร่วมมือรวมพลังเรียนรู้ร่วมกันและสะท้อนผล การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยการ

ปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในช่วงการเปลี่ยนแปลงการศึกษาเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 การนำการเป็นชุมชนทางการเรียนรู้จะช่วยให้เกิดประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการที่สูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ฮอร์ด (Hord, 1997, p.12) เนื่องจากผลการวิจัยการเป็นชุมชนทางการเรียนรู้วิชาชีพทาให้เกิดผลดีกับครูและนักเรียน เพราะครูส่วนใหญ่รู้สึกโดดเดี่ยวในการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้พัฒนาทักษะชีวิตเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุลลี่ ศรีษะโคตร (2557, หน้า 88) ที่ศึกษาบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า บรรยากาศองค์การทุกด้าน มีความสัมพันธ์เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านค่านิยมและพฤติกรรมและด้านโครงสร้างองค์การแสดงว่าโครงสร้างองค์การส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557, หน้า 38) ได้สรุปว่า องค์ประกอบและลักษณะของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ คือ วิสัยทัศน์ร่วม การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ชุมชนกัลยาณมิตร ทีมร่วมแรงร่วมใจ ภาวะผู้นำร่วมและสนับสนุน การเรียนรู้ของผู้เรียน และโครงสร้างสนับสนุนชุมชนที่จะส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับหนูฤทธิ์ ไกรพล (2558, หน้า 171-183) ได้ศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าการเป็นชุมชนทางการเรียนรู้ทางวิชาชีพมุ่งพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษากระจายอำนาจการตัดสินใจแก่ครูและลดขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อนเพื่อความสะดวก คล่องตัวในการมอบหมายงานและการทำงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน เพื่อพัฒนาวิชาชีพสู่คุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ อุทิศ บำรุงชีพ (2558, หน้า 198) กล่าวในข้อเสนอแนะว่า การพัฒนาสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและเป็นพี่เลี้ยง ชี้แนะระหว่างเพื่อนครูด้วยกันต้องมีการเปิดใจ สร้างความเชื่อใจและไว้วางใจซึ่งกันและกันเมือพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ด้านวิสัยทัศน์ร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เป็นเพราะว่าวิสัยทัศน์ขององค์กร เป็นทิศทางขององค์กรที่ทุกคนจะต้องรับรู้และมีส่วนร่วมในการจัดทำและดำเนินงานให้บรรลุ วิสัยทัศน์ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมจึงเป็นกิจกรรมเริ่มต้นในการทำงานร่วมกัน สภาพความพร้อมของสถานศึกษาในด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมจึงมีความพร้อมในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ วรลักษณ์ ชูกำเนิด และคณะ (2557) ที่กล่าวไว้ว่า วิสัยทัศน์เชิงศรัทธาร่วม เป็นผลสืบเนื่องจากระบบเปิดที่เอื้อ ให้คนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของงานที่ต้องรับผิดชอบอย่างตระหนักถึงคุณค่าของงานนั้น ๆ ทำให้เกิด แรงขับที่จะทำความเข้าใจกับทิศทางการทำงานร่วมกันอย่างมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ร่วมจำเป็นต้อง อยู่ในตัวผู้นำและครูที่ทำงานร่วมกันเพื่อสะท้อนเป็นอุดมการณ์ทางวิชาชีพที่ใช้เป็นจุดยึดเหนี่ยวและ ร่วมมือกันทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึงสอดคล้องกับแนวคิดของ เซอร์จิโอวานนี่ (Sergiovanni, 1994, p.145) ที่กล่าวว่า วิสัยทัศน์ร่วมในวิชาชีพครู คือ การมุ่งเน้นการเรียนรู้ของนักเรียน การมีคุณค่าร่วม และวิสัยทัศน์ ร่วมกัน ไปถึงการเรียนรู้ร่วมกันและการนำสิ่งที่เรียนรู้ด้วยกันไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ร่วมกัน โดยอาศัยการรวมตัวกันในรูปแบบ PLC สามารถพัฒนาวิชาชีพสู่มาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียน และยังสอดคล้องกับ คาโนลด์ (Kanold , 2011, p.145) ที่ว่า การนำวิสัยทัศน์ทางวิชาชีพมาร่วมกันทำให้สมาชิก เกิดวิสัยทัศน์ร่วมเป็นทั้งเข็มทิศให้ตนเองและองค์กรที่เป็นแรงขับทำให้เกิดการพัฒนาไปสู่เป้าหมาย คือการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.2 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรของโรงเรียน โดยการสนทนา พูดคุยเรื่องการเรียนการสอน การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานร่วมกันจากการที่ครูจัดกลุ่มย่อยเรียนรู้ร่วมกันในระดับกลุ่มสาระ หรือช่วงชั้น การแลกเปลี่ยนความสำเร็จในโรงเรียนโดยมีการสังเกตและสะท้อนผลการเรียนการสอนของครูในกลุ่มย่อยตนเอง การกำหนดผลที่คาดหวัง ที่ครูต้องมีนวัตกรรมการสอน ผลการเรียนรู้ของนักเรียน ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาจึงส่งผลให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเสริมพลังอำนาจครูของ ประวิต เอราวรรณ์ (2548, หน้า 43-54) ที่ได้พัฒนารูปแบบการเสริมพลังอำนาจครูและพบว่าองค์ประกอบการเสริมพลังอำนาจครู คือ การเพิ่มช่องทางให้ครูมีอำนาจต่อรองในลักษณะการเสวนา เพื่อลดความขัดแย้งและเข้าใจกัน การพัฒนาความรู้และทักษะใหม่ ๆ ให้กับครู การสร้างทีมทำงานในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ฟอร์เดอ (Forde, 2006, p.114) ที่กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพต้องการโอกาสสำหรบครูในการประชุม พบปะหารือ และทำงานร่วมกันทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ โดยการสนับสนุนจากโรงเรียนในการจัดสรรเวลา จัดพื้นที่สำหรับการพบปะหารือและทำงานร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้การเข้าถึงความเชี่ยวชาญหรือความชำนาญการเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยใช้วิธีการที่หลากหลายรูปแบบเช่น การประชุมปฏิบัติการพัฒนาวิชาชีพที่เป็นทางการ การเยี่ยมชั้นเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สารสนเทศและแนวคิดใหม่ ๆ ระหว่างครูด้วยกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ วิจารณ์ พานิช (2555, หน้า 187-190) กล่าวถึงเป้าหมายของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงในระดับรากถึงโคน โดยปัจจัยที่สำคัญคือต้องมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่อง ปณิธานความมุ่งมั่นขั้นพื้นฐาน เปลี่ยนแปลงการทำงานของครู และเปลี่ยนวัฒนธรรมของโรงเรียน

1.3 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ด้านภาวะผู้นำร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก มีความเหมาะสมถูกต้องสามารถนาไปใช้ประโยชน์การพัฒนาวัฒนธรรม องค์การเพื่อส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนขั้นพื้นฐาน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ ปภาวี พิพัฒนลักษณ์ (2557, หน้า 170) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเรียนร่วมตามแนวคิดภาวะผู้นำที่ยั่งยืนเพื่อเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพพบว่า การพัฒนาภาวะผู้นาของบุคลากรครูในทุกระดับของโรงเรียนโดยเปิดโอกาสแสดงออกถึงภาวะผู้นำและให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากรครูในระดับหัวหน้างานเพื่อเสริมสร้างชุมชนกการเรียนรู้วิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ นาวารี เจะอุมา (2558, หน้า 70-72) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากการดำเนินการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความเกี่ยวข้อง และประสบผลสำเร็จเป็น อย่างดี เมื่อดำเนินการวิจัยโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ ซึ่งส่งผลให้การพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีระบบการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมชัดเจนมากขึ้น การศึกษาของ โคเชอร์โนว (Kochenour, 2010, p.39) ทำการศึกษาเรื่องการประเมินชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน ประถมศึกษา ผลการศึกษา พบว่า ในการประเมินชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพนั้น จำเป็นต้องใช้ วิธีการประเมินที่หลากหลาย โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง และศึกษาผลของการดำเนินงานของ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่สมาชิกในชุมชนร่วม

แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้สามารถ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดร่วมกันได้ และการศึกษาของ คีเฟอร์ (Kiefer, 2009, p.29) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การเริ่มต้นในการนำความร่วมมือทางวิชาชีพเข้าไปใช้ในโรงเรียน: การสร้างพื้นฐานการทำงานสำหรับ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผลการศึกษา พบว่า ในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพนั้น สิ่งที่ เป็นพื้นฐานสำคัญ สำหรับการดำเนินงาน คือการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือที่เป็นพื้นฐานสำคัญ ของการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1.5 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ด้านชุมชนกัลยาณมิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาเป็นหน่วยงาน ทางการศึกษาที่ส่วนใหญ่ ที่ผู้บริหารนำหลักพรหมวิหาร 4 เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา มาใช้ในการบริหาร สมาชิกมีความเป็นมิตร ทำงานร่วมกันด้วยบรรยากาศความเป็นพี่ เพื่อน น้อง กันโดยธรรมชาติอยู่แล้ว มีความใกล้ชิด ผูกพันกัน ส่งผลให้สถานศึกษาส่วนใหญ่มีบรรยากาศ การทำงานแบบกัลยาณมิตร ไว้วางใจซึ่งกันและกัน เปิดใจหากัน สอดคล้องกับ วราลักษณ์ ชูกำเนิด และคณะ (2557, หน้า 57) ที่กล่าวถึงลักษณะชุมชนกัลยาณมิตร มีลักษณะสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ การอยู่ร่วมกัน อย่างเกื้อกูลของคนในองค์กร บรรยากาศการอยู่ร่วมกันแบบครอบครัว มีวัฒนธรรมแห่งการไว้วางใจ รับฟัง และวัฒนธรรมการเคารพความแตกต่าง สอดคล้องกับ ประเวศ วะสี และคณะ (2547, หน้า 68) ที่ให้ความหมายของชุมชนไว้ว่า ชุมชนคือการรวมตัวกันโดยธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว หมู่บ้าน หรือบริบททางสังคมอื่น ๆ ที่รวมตัวกันร่วมคิด ร่วมทำ โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความใกล้ชิด เอื้ออาทรต่อกัน และยังมีการเรียนรู้ร่วมกันบนพื้นฐานความไว้วางใจ และยังสอดคล้องกับ เซอร์จิโอวานนี่ (Sergiovanni, 1998) กล่าวคือ PLC เป็นชุมชนที่เสริมสร้างวัฒนธรรมแห่งความไว้วางใจและการ เคารพต่อกัน

1.6 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรของโรงเรียน โดยการสนทนา พูดคุยเรื่องการเรียนการสอน การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานร่วมกันจากการที่ครูจัดกลุ่มย่อยเรียนรู้ร่วมกันในระดับกลุ่มสาระ หรือช่วงชั้น การแลกเปลี่ยนความสำเร็จในโรงเรียนโดยมีการสังเกตและสะท้อนผลการเรียนการสอนของครูในกลุ่มย่อยตนเอง การกำหนดผลที่คาดหวัง ที่ครูต้องมีนวัตกรรมการสอน ผลการเรียนรู้ของนักเรียน ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาจึงส่งผลให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเสริมพลังอำนาจครูของ ประวิต เอราวรรณ์ (2548, หน้า 43-54) ที่ได้พัฒนารูปแบบการเสริมพลังอำนาจครูและพบว่าองค์ประกอบการเสริมพลังอำนาจครู คือ การเพิ่มช่องทางให้ครูมีอำนาจต่อรองในลักษณะการเสวนา เพื่อลดความขัดแย้งและเข้าใจกัน การพัฒนาความรู้และทักษะใหม่ ๆ ให้กับครู การสร้างทีมทำงานในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิด ของ ฟอร์ด และคณะ (Forde, et al, 2006, p.29) ที่กล่าวว่าชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพต้องการโอกาสสำหรับครูในการประชุม พบปะหารือ และทำงานร่วมกันทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ โดยการสนับสนุนจากโรงเรียนในการจัดสรรเวลา จัดพื้นที่สำหรับการพบปะหารือ และทำงานร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้การเข้าถึงความเชี่ยวชาญหรือความชำนาญการเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยใช้วิธีการที่หลากหลายรูปแบบเช่น การประชุมปฏิบัติการพัฒนาวิชาชีพที่เป็นทางการ การเยี่ยมชั้นเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สารสนเทศและแนวคิดใหม่ ๆ ระหว่างครูด้วยกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ วิจารณ์ พานิช (2555, หน้า 187-190) กล่าวถึงเป้าหมายของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงในระดับรากถึงโคน โดยปัจจัยที่สำคัญคือต้องมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่อง ปณิธานความมุ่งมั่นขั้นพื้นฐาน เปลี่ยนแปลงการทำงานของครู และเปลี่ยนวัฒนธรรมของโรงเรียน

2. การเปรียบเทียบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยที่โรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติโดยภาพรวม มากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง ทั้งนี้ เนื่องจากจำนวนบุคลากร ขนาดของสถานศึกษา รวมถึงบริบทของแต่ละสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมในภาพรวมมี ความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุนมีความสัมพันธ์กับด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อยู่ในระดับค่อนข้างสูง และภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง และผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ภาวะผู้นำที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุลีพร เกลี้ยงสง (2556, หน้า 206) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมองค์การเพื่อส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนขั้นพื้นฐาน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพบว่า พบว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวม มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย เรื่อง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและเพิ่มพลังอำนาจให้กับสมาชิกมีภาวะผู้นำสมาชิกชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพมีการเพิ่มพลังอำนาจซึ่งกันและกันในการทำงาน

1.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการส่งเสริมการสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพทางการศึกษาในสถานศึกษา

1.3 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของประชากรกลุ่มอื่น ๆ ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพทางการศึกษาในสถานศึกษา

1.4 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแรงบันดาลใจให้ครูทำงานคว้าความเต็มใจ

1.5 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสนับสนุนการทำวิจัยชั้นเรียนของครู เพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้พัฒนาการเรียนการสอนของตนเองและพัฒนาผู้เรียน

1.6 ควรศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคคลากรวิชาชีพทางการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู

2.2 ควรศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา กับความพึงพอใจของครู เพื่อเป็นข้อมูลในการประยุกต์ใช้ในการบริหารให้เป็นไปในเชิงสร้างสรรค์

2.3 ควรศึกษาเรื่องความพึงพอใจที่มีต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.** กรุงเทพฯ: การศาสนา.

_____. (2562). **กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.** กรุงเทพฯ: การศาสนา.

_____. (2551). **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ชุนมุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จุลลี่ ศรีษะโคตร. (2557). **บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชุลีพร เกลี้ยงสง. (2556). **กลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมองค์การเพื่อส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย.

ชู กำเนิด และคณะ. (2557). **ภาวะผู้นำร่วมสมัย = Contemporary leadership.** กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม. (2553). **การพัฒนาหลักเทียบสำหรับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นาวารี เจาะอุมา. (2558). **วิสัยทัศน์มีความสำคัญต่อการบริการอย่างไร.** สืบค้น พฤษภาคม 9, 2561 จาก http://www.guru.google.co.th/guru/thread?tid=7a86f7cdef05e116.

ปภาวี พิพัฒนลักษณ์. (2557). **กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนร่วมตามแนวคิดภาวะผู้นำที่ยั่งยืนเพื่อเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประเวศ วะสี. (2547). **หลักและระบบบริหาร.** ขอนแก่น: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ประวิต เอราวรรณ์. (2558). **การวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553. (2553). **ราชกิจจานุเบกษา** (เล่มที่ 127). ตอนที่ 45 ก (14 สิงหาคม).

วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557). **รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

วิจารณ์ พาณิช. (2555). **วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21.** กรุงเทพฯ: ตถาตาพับลิเคชั่น.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). **คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) หรือ "ชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ" สู่สถานศึกษา.** กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

หนูฤทธิ์ ไกรพล. (2558). **การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

อุทิศ บารุงชีพ. (2558). การพัฒนาสมรรถนะด้านไอซีทีของครูยุคศตวรรษที่ 21 เพื่อก้าวสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้. **วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม, 11 (2),** 189-200.

Forde, E. A. (1967). **A theory of leadership effectiveness.** York: McGraw-Hill.

Hord, S. M. (1997). **Professional learning communities: Communities of continuous inquiry and Improvement. Austin,** TX: Southwest Educational Development Laboratory.

Kanold, K. B. (2011). **Dynamic manufacturing: Creating the Learning organization.** New York: Free Press.

Kochenour, M. J. (2010). **Building the learning organization: A systems approach to quantum improvement and global success.** U.S.A.: McGraw-Hill.

Kiefer, C. D. (2009)**. The relationship between high-achieving schools and professional learning community characteristics and the role of the educational leader.** Doetoraldissertation. Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. UMI No.3297664.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. **Educational and Psychological Measurement, 30,** 607-610.

Sergiovanni, T. (1994). **Building community in schools.** SanFrancisco, CA: Jossey Bass.

Thompson, S. C., Gregg, L., & Niska, J. M. (2004). **Professional learning communities, leadership, and student learning.** Research in Middle Level Education.